III ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ІСТОРІЇ
(ЛЬВІВ, 27–28 СІЧНЯ 2018 Р.)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ УЧНІВ 11 КЛАСУ

1. Розмірковуючи над проблемами творення незалежної України, В'ячеслав Липинський у "Листах до братів-хліборобів" писав: "*І з Москалів бували і єсть честні Українці… Колонія єсть колонія: осідок людей ріжних племен, рас і вір. Українцем єсть всякий, хто хоче, щоб Україна перестала бути колонією… А творцем України єсть той, хто в святе діло унезалежнення української колонії приносить все найкраще, що єсть в ньому…***". Чи погоджуєтеся Ви з таким твердженням? Аргументуйте свою думку прикладами з історії України кінця XIX – першої чверті XX ст.** *(0–10 балів)*

2. Михайло Грушевський у статті "Повороту не буде" (1918) відзначав: "*Київ знову в українських руках… Боротьба з більшовиками рішена, в очах навіть найбільш недовірливо настроєних людей. З тим, очевидно впаде дуже скоро і більшовизм, прищеплений нашим людям московською агітацією*". **Які підстави мав історик так думати і в чому помилявся? Завдяки чому, на Вашу думку, більшовики зуміли втриматися в Україні?** *(0–10 балів)*

3. Очільник Міністерства народної освіти і пропаганди Третього Райху Йозеф Геббельс наголошував: "*Брехня, повторена сотню разів, стає правдою***". На основі прикладів з історії нацистської Німеччини та Радянського Союзу розкрийте роль пропаганди для існування тоталітарного режиму.** *(0–10 балів)*

****

4. Поясніть значення виразу грецької міфології "*канути в Лету*": *(0–3 бали)*

_____
_____
_____
_____
_____

5. Прочитайте уривок з твору митрополита Іларіона "Слово про закон і благодать" і визначте про кого йдеться: "*Не порушує він твоїх уставів, а утверджує їх, не поменшує набутків твого благовір'я, а примножає їх, не говорить, а діє, і що недокінчене тобою – докінчує, як Соломон після Давида. А ще дім Божий святої премудрості поставив на святість і посвячення міста твого*": (*0–2 бали*)

А) Володимира Святославича (Великого); Б) Ярослава Володимировича (Мудрого); В) Ярослава Володимировича (Осмомисла); Г) Данила Романовича (Галицького); Д) Володимира Всеволодовича (Мономаха).

6. Виберіть зайве положення (<u>одне</u>), для наведеного логічного ряду. Свою відповідь поясніть (*0–2 бали; 1 бал – за правильно вказане положення, 1 бал – за пояснення вибору*):

А) імператор Олексій IV Ангел; Б) Латинська імперія; В) облога Задара; Г) Клермонський собор; Д) Папа Римський Інокентій III.

_____
_____
_____

7. Заповніть пропуски в історичному джерелі: "В ім'я Господа амінь... Ми, [**А** ***<u>назвіть короля</u>***], Божою ласкою (*титулатура*). Доводимо до відома усім, що за благочестивою згодою королівського маєстату, дбаючи про численні клопоти та незручності, що наше місто Львів зазнало від усіляких немилосердних ворогів, прагнемо, щоб це місто процвітало і збільшувало свої вигоди, прибутки, користі та добробут. Для втіхи згаданого міста та збільшення кількості його вірних жителів даємо і встановлюємо вищезгаданому містові на вічні часи німецьке право, яке по-простому називається [**Б** ***<u>зазначте поширенішу назву німецького права</u>***], усуваючи там усі руські права та руські звичаї… Звільняємо згадане місто та його жителів від усіх юрисдикцій каштелянів, воєвод, суддів, підсудків, возних і від влади будь-кого, яким би іменем не називався; так, щоб перед ним або перед будь-ким з них у великих і малих справах міщани не відповідали, а

тільки – перед своїм [**В** ***зазначте посаду***]… Діялося в Сандомирі, у п'ятницю в октаву свята П'ятидесятниці, року Божого [**Г** ***вкажіть рік***]": (*0–2 бали*)
А)_____ Б)_____ В)_____ Г)_____

8. Синхронізуйте запропоновані події таким чином, щоб кожній даті відповідали по одній події, які стосуються історії України і всесвітньої історії (*дві події зайві*): (*0–5 балів*)

Історія України	*Дата*	*Всесвітня історія*
	1566	
	1572	
	1620	
	1635	
	1659	

1) Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний разом з усім Запорозьким Кішем вступив до Київського братства;
2) Реставрація династії Стюартів в Англії;
3) Піренейський мир між Іспанією та Францією;
4) Зруйнування І. Сулимою фортеці Кодак;
5) Військо Габсбургів розбило чеську армію біля Білої Гори;
6) Початок революції у Нідерландах та національно-визвольної війни проти Іспанії;
7) Король Сигізмунд ІІ Август санкціонував створення загону реєстрових козаків;
8) Іван Виговський зрікся гетьманської булави;
9) Варфоломіївська ніч – масове винищення гугенотів у Парижі;
10) Запровадження на українських землях ІІ Литовського статуту;
11) Заснування Базавлуцької Січі;
12) Початок французько-шведського періоду Тридцятилітньої війни.

9. Назвіть державу, до якої відійшов Чернігів після укладення у 1618 р. Деулінського перемир'я: (*0–2 бали*) _____

10. Визначте про кого з козацьких гетьманів писав французький письменник-новеліст Проспер Меріме (1803–1870): "*Обраний проводирем малого народу, оточеного могутніми сусідами, той чоловік присвятив усе своє життя боротьбі за його незалежність. Він спритно сіяв розбрат у стані ворогів, зміцнював єдність керованих ним полків, був безстрашним воїном, глибокодумним політиком, розважним при перемогах, стійким і непохитним при невдачах*": (*0–2 бали*)
А) Богдана Хмельницького; Б) Петра Дорошенка; В) Івана Мазепу; Г) Пилипа Орлика; Д) Кирила Розумовського.

11. Визначте, під контролем якого релігійного ордену перебував Львівський університет від часу свого заснування до 1773 р.: (*0–2 бали*)
А) августинців; Б) василіян; В) домініканців; Г) єзуїтів; Д) бенедектинців.

12. Продовжіть речення: "Повстання сипаїв – це…" (*вкажіть подію, коли і де вона відбулася*) (*0–3 бали*)
_____
_____
_____

13. "*Ліхтарі згасли у всій Європі, і наше покоління вже не побачить, як вони спалахнуть знову*". Вкажіть, початку якої події стосуються ці слова міністра закордонних справ Великої Британії Едварда Грея: (*0–3 бали*)
_____
_____

14. Визначте, кому належить фраза, датована 31 жовтня 1918 р.: *“Якщо цієї ночі ми не візьмемо Львів*, то *завтра його візьмуть поляки”*: (*0–2 бали*)
А) Михайлу Грушевському; Б) Костю Левицькому; В) Дмитру Вітовському; Г) Євгену Петрушевичу; Д) Володимиру Винниченку.

15. На основі зображених постерів визначте події та час, коли вони відбувалися: (*0–4 бали*)

А

Б

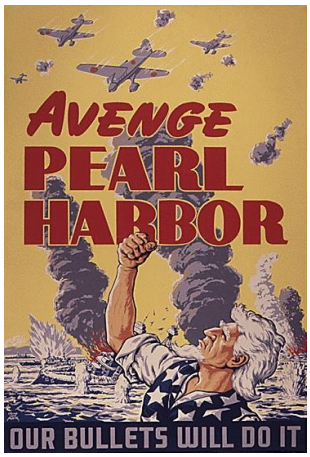

В

Г

	Подія	*Рік (роки)*
А		
Б		
В		
Г		

16. На основі поданих плакатів визначте українські збройні формування першої половини XX ст.: (*0–3 бали*)

А

Б

В

_____ _____ _____

_____ _____ _____

17. Визначте терміни, які відповідають наведеним визначенням: (*0–4 бали*)

А *умовна назва піхотних підрозділів Червоної Армії, сформованих у 1943–1944 рр. з цивільного населення раніше окупованих українських територій, яких посилали у бій без належної амуніції та зброї* _____

Б *традиційна для кримськотатарського народу форма загальних представницьких зборів для вирішення важливих суспільних питань (аналог віча)* _____

В *одна з форм національної та релігійної нетерпимості, вороже ставлення до євреїв, одна з форм расового шовінізму* _____

Г *добровільне об'єднання людей, які на пайових засадах спільно займаються певним видом господарської діяльності* _____

18. Визначте, кому із зображених на фото осіб належать подані факти біографії (зазначте його ім'я та прізвище): *"Історик, мовознавець, письменник, перекладач, один із найвизначніших дослідників Сходу. Секретар Української Академії Наук (УАН) заснованої гетьманом П. Скоропадським, професор всесвітньої історії Київського університету (1918–1921). У 1941 р. оголошений "ворогом народу" за "антирадянську націоналістичну діяльність" і засланий до Казахстану, де через рік помер"*: (*0–2 бали*)

А

Б

В

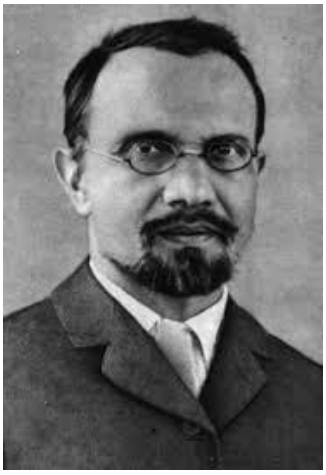

Г

_____

19. Встановіть хронологічну послідовність утворення областей Української РСР: *(0–2 бали)*

А) Закарпатська; Б) Чернівецька; В) Дрогобицька; Г) Ворошиловоградська; Д) Черкаська.

20. Визначте президента США, діяльності якого стосуються поняття *"Справедливий курс", "закон Тафта-Гартлі", "маккартизм"*: *(0–2 бали)*

А) Г. Гувер; Б) Ф. Рузвельт; В) Г. Трумен; Г) Д. Ейзенгауер; Д) Дж. Кеннеді.